

EGYHÁZI HIRADÓ

A szegedi református egyház hivatalos lapja, református egyház-
társadalmi és belmissziói hetilap

ELŐFIZETÉS: HAVONKÉNT 3000 K EGY SZ. 800 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

REF. LELKÉSZI HIVATAL, SZEGED.

Főszerkesztő: HARSÁNYI PÁL.

Felelős szerkesztő BAKÓ LÁSZLÓ.

MEGJELENIK

HETENKINT SZOMBAT

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

Kormány János urnak
H. Kultur-palota.

TARTALOM: Vezércikk: Bakó L.: Az ifjúságért. — II. cikk: Dr. Baltazár Dezső: Elnöki n...
— III. cikk: Dr. Mott R. János beszéde a pesti egyetemen. — Körkérdésünk. — Arca...
Győry J.: Imádság. — Hírek. — Családi kör. — Aranykönyvünk. — Hirdetések.

Az ifjúságért

Sem a vallásnak, sem a nemzetnek hivatalos pecsétjét nem viseli magán a szeptember hónap és mégis szent hónap. Ekkor nyílnak meg ugyanis újra a nyári álmok után az iskola kapui és hívják-várják magukhoz az igézetes jövőndőt. És a jövőndő meg is indul feléjük! A magyar jövőndő, a magyar ifjúság is, mint a mesebeli gyermek, jól tudja ez az ifjúság, hogy reá nézve az élet csak akkor kezdődhet igazán, miután már átrágtta magát a tudományok kásahegyén. Ám az iskolák mai kapui előtt a kemény és kitartó munkát igénylő tudományok mellett egy ijesztő rém is megtelepedett: a Mammón, a Pénz, amely súlyos áldozatokat követel mindazoktól, akik a már általa is megszállva tartott kaput, az iskolák kapuját át akarják lépni. A felvételi díj, a tandíj, a könyvek árai, ma százazreket jelentenek egyen-egy is; hát még ha ezekhez odaszegődik egy-egy vidékről vagy éppen megszállott területről való magyar reménységnek mindennapos élete. Megtekinthetetlen akadály! És előle vissza is fordul a magyar jövőndőnek sok drága és gazdag ígérete. Pedig az a sokat elsütögetett rakéta, hogy a magyar ifjúság, a magyar jövőndő, nemcsak szépen hangzik, de igazat is szól.

Épen ezért a mai magyar társadalomnak nincs és nem is lehet szentebb feladata, mint ifjúságának számára lehetővé tenni, hogy nekivágjon a tudományok kásahegyének. Áldozni és újból áldozni kell a ma magyarjának, a holnap magyarjának! Áldozni kell a szegedi reformátusságnak is, nehogy nagy hirtelen elébe is odairódjék a keserű kérdés: Lesz-e gyümölcs a fán, amelynek nincs virága?

Az áldozatban már vannak példák, mint pl. Vén András 500,000 K, özv. Zsifkovics Lajosné 500,000 K, N. N. 200,000 K, Steinwalter Ödönné 100,000 K stb. Szecsődy F. egész tanéven át heti 3 ebéd, Halász Gyula 1 ebéd stb. Várjuk a folytatást!

Bakó László.

Hiszek egy Istenben,

Hiszek egy Hazában,

Hiszek egy Isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország fetámadásában.

Amen,

Elnöki megnyitó

az ORLE közgyűlésén 1924. augusztus 25-én Pápán.

Kedves Szolgatársaim! Az én cselekedetekre is mindig buzgón kész, változatlan testvéri szeretettel üdvözöllek benneteket. A mostani közgyűlést, egyéb szempontoktól eltekintve is, kiváló fontosságúnak kell minősítenem annál fogva, hogy megtartásának helye a dunántúli egyházkerület, amelynek területe most már ez által még szorosabban kapcsolódik bele az Országos Református Lelkészegegyesület által képviselt történelmi jelentőségbe. A félreértések és rosszindulatok paroxizmusa idején sem volt kétségem afelől, hogy egyesületünk kibír minden kritikát, diadalmasan kiáll minden reá zúdított keresztítéssel, túlél minden jövő-menő szélsőséges irányzatot, mert céljait is, lényegével is, formájával is, munkájával és küzdelmeivel is, változatlan és megdönthetetlen evangéliumi és nemzeti igazságokat szolgál.

Hogy ezeket az igazságokat úgy eszményiségüknek, mint gyakorlati hasznosságuknak is megfelelően szolgálta, semmisem bizonyíthatja jobban, mint az a körülmény, hogy a reá zúduló támadások mindig olyan oldalról jöttek, ahol úgy az evangéliumi igazságok, mint a nemzeti eszmetisztsága tekintetében fogalmi zavarok és eljárásbeli következetlenségek vannak. Mivel az ember sohasem tudja, hogy kijelentéseit nem változtatja-e végrendeletté az idő, lelkiismeretem teljes tisztaságával s a felelősség egész nyomatékával hívom fel lelkesztársaimat, hogy az ORLE programjához maradjanak hűek. Az egymás iránti szeretet koporsónál keményebb erejével vegyük körül és biztosítsák a magyar reformációnak mindazokat a tisztá hitben, jó erkölcsben, fevilágosodottságban, szabadelvűségben és általános emberszeretetlen határozódó erőit, áldásait, amelyek elismerése és érvényesítése nélkül ez az ország, ez a mi koldus mivoltában is hűn szeretett hazánk továbbra is a tévelygésnek és nyomorúságnak útját fogja járni. Sem helyi, sem általánosabb melléktekinteteknek, sem a hitetlen tudománynak, sem a lelkiismeretlen politikának ne rendeljék alá az örökséget, amit Atyáinktól vettünk a nemes élet önzetlenségében, a tisztá hit alázatosságában, az igazi út bátorságában, a lelkiismeret szabadságában s abban a szeretetben, amely Isten iránt is, embertársaink iránt is áldozatra kötelez.

Azzal nem kell semmit sem törődni, hogy az ilyen program szolgálata során megbélyegzés, vagy éppen üldözés a bérünk. A mi jutalmunk nem más embereknél van, hanem lelkiismeretünk nyugalmaiban és Istennél, aki nem a világ haszontalan ítéletével ítél. Az eszmények ellen törő irányzatok és hatalmasságok a velük született erkölcsi betegség martalékaivá lesznek, az eszmények és az eszmények szolgálai pedig a történelem állandóságai.

Az emberi kitalálások, számítások, önzések, indulatok, szenvedélyek, harag, gyűlölet lázában vergődő ország majd csak elégeti már a maga kinján és kárán a lázkoros anyagát s az egészséges élet vágyával és erejével tér vissza a történelmi igazságok útjának elhagyott mérföld kövéhez. Ezek közül az igazságok közül most csak egyvel kívánok röviden foglalkozni. Azzal, amelyik az ORLE programjának mindig sarkalatos pontja volt. Az 1848. évi XX. t. c.-ben lefektetett viszonzossági és egyenlőségi elvet ért. Tizenhét évvel ezelőtt, az ORLE alakulásakor, azt hittük, hogy a programnak ezt a pontját pár esztendő múltán túlhaladott állásponttá teszi a felekezetek közcönös belátása és a demokratikus államélet következetes okossága. Azonban szomorúan kell megállapítanunk, hogy a viszonzossági és egyenlőségi törvényes elv megvalósulásától ma távolabb vagyunk, mint 17 esztendő előtt.

Az állami tulajdont képező nagy katolikus egyházi javak jövedelmezőségének konjunkturalis emelkedése egyfelől, a számszerűen kisebb felekezetek egyházi és iskolai segélyeinek csökkentése másfelől olyan visszás, sőt szégyenletes felekezeti közti helyzetet teremtettek, amely nem tudná magát megnézni az 1848 ik évi XX. törvénycikk becsületes tükrében az elszörnycés veszélye nélkül, de nem nézhetné meg a helyes államgazdászati követelmények tükrében sem. A mi egyházunknak teljes komolysággal kell felvetni a kérdést, hogy a viszonylag alamiznaszerű államsegélyek összege megéri-e azt az áldozatot, amit öseink által feltéve örzött önkormányzatunknak az államkormány kényére odavetett állapota elent. A reformáció egyháza sohasem törekedett az állam feletti hatalomra, állam sem akart lenni sohasem az államban, de szabadságát minden olyan államhatalommal szemben létérdekének tartotta megővni, amely államhatalom elfoglalt különbséget tett a vallásfelekezetek között. Mivel mi is ilyen állam kebelében élünk, önkormányzati szabadságunk megolfalmazása fokozott lelkiismereti kötelességünket képezi. Ha bizonyos jelekből ítélve megnyugtatónak állapítanak meg a jelenlegi kormány jóakarátát irántunk, akkor azt is meg kell állapítanunk, hogy azt a feltételezett jóakarát nem érvényesülhet valami — a kormányénál is nagyobb hatalom miatt.

Az államnak javunkra teljesített kötelessége, rovásunkra gyakorolt jogához képest oly minimálisan csekély, különösen az uralkodóvá fejlődött egyház fejedelmi ellátásához viszonyítva, hogy ezért a kicsiny jóért önkormányzati szabadságunkban rejlő nagy javunkat elprédálni nem okszerű dolog. És ha megtekintjük azokat a működésüket hevertető forrásokat, amelyek néhány tiszteletet érdemlő kivételen kívül nagy vagyoni erejű egyháztagjainknál és egyházainknál mint kihalt ó kutak szomorítanak, meg kell állapítanunk, hogy ezek a források az ösök buzgóságának és áldozatkészségének

mértéke szerint s az egymás terhe hordozásának gyakorlati érvényesítésével az önálló egyházgazdasági élet feltételeit minden nehézség nélkül megtartanék. — Az anyagi bajoknak mindig lelki bajok az alapjai. Ezeket a se hideg, se meleg lelki állapotokat egészségesseé igazítani a hivalkodás nélkül való, alázatos és buzgó belmissziói munka feladata. Szoros értelemben való lelkes munka. Hit nélkül, tudomány nélkül, példaadó élet nélkül ennek a munkának nincsen sikere. Ennek a hármas kelléknek a mértékével mérjük meg magunkat mindnyájan lelkipásztorok s igyekezzünk a mértéket Isten segédelmével s az Ő dicsőségére betölteni. *Dr. Baltazár Dezső.*

Dr. Mott R. János

az Evangéliumi Ker. Világ-Diákszövetség
elnökének beszéde Budapesten, 1924. ápr.
hó 24-én az egyetem aulájában.

(Dr. Csillik Bertalan a szegedi egyetemi Öreg-Cserkészcsapat protestáns törzsének tisztje engedte át gyorsírósnak jegyzetel alapján ezt a mélytartalmu beszédet.)

Méltóságos Elnök Ur! Hölgyeim és Uraim!

Jobban érzem, mint ahogy ki tudom fejezni, mennyire becses alkalom számomra ez, amikor ennek a nevezetis egyetemi központnak, amelyhez annyi szép emlék fűz már engem is, a múltból, olyan szép számmal látom együtt e mai esteli találkozáson tanárait és diákjait. — Mélyen érintették szívemet az elnök ur Öméltóságának meg nem érdemelt szavai.

Mindenek előtt egy kedves kötelességet teljesítek, s ez az, hogy átadom önöknek szívélyes üdvözlését más nemzetek és fajok diákjainak. — Amikor ezt teszem, nagyon tudatában vagyok annak, hogy szavaimmal együtt nem közölhetem önökkel egyúttal kellő mértékben azt az érzületet is, amellyel ez az üdvözlés szól. De remélem, hogy legalább egy benyomást sikerül ott hagynom a lelkükben, annak az érzését t. i., hogy önök komoly munkásai a tudomány e székhelyének nem állanak egyedül a világban, hanem bele vannak kapcsolva a világ más részein élő diákság baráti érzésébe és abba a szándékába, hogy együtt működjenek önökkel.

Valóban van olyasmi, amit diákvilágnak nevezhetünk. Hatalmas világ ez. Idestova már 35 esztendeje utazgatom benne szüntelenül. Több mint 50 nemzet diákságának körébe vittek el utjaim s a legjobbnak körébe ismételtlen is. De azért távol vagyok attól, hogy ezt a hatalmas világot igazában bejárhattam volna. Nemcsak óriási világ ez, hanem a benne rejlő erőknél fogva hatalmas is. Az egyetemek mindig erőnek és befolyásnak a gócpontjai voltak. Az egyetemek tanítják a tanárokat, ők prédikálnak a jövőre prédikátoroknak, ők kormányozzák a jövőre kormányzókat. A modern művelődésnek legstratégikusabb pontjai. Ha van olyan eszmém, amelyről

szeretném, hogy uralkodjék a világnak az életében, akkor először kell, hogy az hatalmába kerítse az egyetemek diákságát. Mondom, mindig befolyásnak és erőhatásoknak a gócpontjai voltak az egyetemek, de soha oly nagy mértékben, mint ma. Utazgatásaim közepette állandó benyomásom az, hogy ez a mi modern világunk olyan igényeket támaszt az egyetemekkel szemben, amilyenekkel nem álltak azok soha szemben a múltban.

Mi ez az igény? — Kérdezhetnék. — Azt várja a mi korunk az egyetemeiktől, hogy azok nagyobb mértékben és igazabban termeljék a vezető elemet az emberiség számára. — Bizonyos idővel ezelőtt egy angol folyóiratban következő cím alatt olvastam egy megkapó cikket: „Elsőrangú események, másodrangú egyéniségek”. Az író kimutatta, hogy kétségtelen óriási eseményeknek, jövőt formáló hatalmas forrongásoknak a napjaiban élünk s ezzel szemben rámutatott arra, hogy nem állnak elő kellő számban kellő minőségű vezető személyiségek, akik ezekkel a nagy kérdésekkel megbirkózhatnának s az a meggyőződése, hogy ez valóban áll az ég alatt minden nemzetre. — Nevezzék meg azt a nemzetet a földkerekségén, amelynek ne volna most szüksége több és nagyobb vezető személyiségre. És nemcsak minden nemzetre, hanem az élet minden területére áll ugyanez. Nevezzék meg nekem azt a területet az életnek, azt a szakát a tudománynak, vagy a gyakorlati tevékenységnek azt a birodalmát, amely nem várja nagyobb számban és jobb minőségben a vezetőket.

De merem mégis állítani, hogy nincs egyetlen olyan területe sem az életnek, amely nagyobb mértékben követelné meg napjainkban a nagy, vezető, hatalmas egyéniségeket, mint az erkölcsi haladásnak, a társadalmi előmenetelnek és a vallási tevékenységnek a területe. Ezeken a területeken a követelmény valósággal kielégíthetetlen.

Ha a modern egyetemek korunknak ezeket a mélyes igényeit ki akarják elégíteni, akkor a hallgatóiknak, amelyek most megtöltik tagjaikat, két folyamattal kell behatóan foglalkozniuk. Az egyik folyamat az erkölcsi, társadalmi és vallási kérdések beható takulmányozása és megvitatása. Ezekkel értelmileg is meg kell birkózni, a legmodernebb és legtudományosabb módszerekkel kell hozzáfogni. Nem lehetünk eléggé alaposak. Gondolkozókra van szüksége a világnak, nemcsak gépies munkára. A másik folyamat pedig, amelybe bele kell vétnie magát a diákságnak sokkal nagyobb mértékben, mint valaha, abban áll, hogy azokat az elveket és igazságokat, melyekre az értelem kutatásával eljut, próbára tegye, gyakorlatba vegye saját életében.

Ez a folyamat, ez a tevékenység is mérhetetlenül fontos, mert a valóságban vezetőkre van szükségünk, olyan vezetőkre van szükségünk, akiknek az élete fedi a meggyőződésüket, akik nem másodkézből vett elveket nyújtanak, akik megadták a maguk életében meggyőződéseiknek az árát, a

kik igazi hősiességet tanusítottak elveiknek a keresztúlvitelében, nemcsak a maguk személyes életében, hanem az élet nehéz viszonylataiban is, amilyeneket a szociális problémák, a nemáitközi problémák és a fajok közti problémák rejtenek magukban. Hősökre van itt szükség.

Ezért nem lehet nagyobb, veszedelmesebb ellensége az egyetemeknek, mint a közönyösség szelleme és nem lehet egyetlen diáknak sem, aki meg akar felelni kora igényeinek, halálosabb ellensége, mint az erkölcsi és vallási kérdésekben való közönyösség. Az utazásaim közben mindig jobban szeretek olyan egyetemekre bukkanni, amelyeknek a diáksága erkölcsi és vallási elvekkel szemben ellenséges magatartást tanusít, mint olyan egyetemekre, amelyeknek a diáksága közömbös a kérdésekkel szemben. Mert a közömbös ember circulus viciosusban mozog, abból ő nem jöhet ki és az ember nem mehet be hozzá, hogy segítsen rajta.

Egyik indiai utazásom alkalmával a félsziget északi részében egy város parkjában járva láttam egy hindu szent embert, aki feltartva tartotta a kezét és nem tudta leereszteni. Miért vajjon? Azért, mert sok esztendővel azelőtt valami fogadalmának a betartása végett vagy valamely bűnének levezekéléseért felemelte a kezét s addig tartotta úgy, míg elsorvadt valósággal a keze úgy, hogy ha akarta volna, sem tudta volna már lehajtani. Mert annyi esztendőn át nem használta, most már nem is volt képes használni.

Kentuckyben, hazámnak egyik államában van egy barlang, Mammoth Cave (mamut-barlang), amelyben Legate urral nem egyszer megfordultunk. Olyan nagy kiterjedésű, hogy napokig járhat benne az ember a nélkül, hogy minden zegét zugát láthatta volna. Vannak benne tavak, patakok és folyók. A vizekben Crustaceák élnek. Ezeknek az állatoknak van valami olyan szervük, mint a szem, de a tudományos vizsgálat bebizonyította, hogy látóidegük érzéketlen, mert el volt vágva a világosságtól. Vagyis: Van szemük, de nem látnak. Elvesztették, mert nem használták.

Több ízben tett japáni látogatásaim egyike alkalmával részt vettünk a Keresztyén Diákok Szövetségének ott tartott világkongresszusán. Több, mint 30 nemzet diákságának képviselőivel voltunk ott együtt. Egy délután vendégei voltunk Okuma grófnak, a jeles japán államférfinak. Gyönyörű kertjében sok bámulatos dolgot láttunk. Semmi sem volt azonban oly megkapó, mint törpe fainak bámulatos gyűjteménye. Igen kicsiny fákat mutogattak nekünk, megjegyezve, hogy több mint 70 esztendősek. A japánoknak valami sajátos módszerük van, mellyel képesek visszafajítani a fák életerejét.

Mindnyájan ismerünk az olvasmányainkból olyan esetet, mikor egy-egy elhagyott szigeten rábukkantak egy emberi lenyre, amely alig volt már emberi leny, kivetkőzött valójából, mert nem volt alkalma érintkezni másokkal.

Szaporíthatnám az ilyen példákat, amelyek mind azt bizonyítanák, hogy bármely szervnek, vagy képességnek a használata fokozza, a nem-használata pedig csökkenti annak az értékességét. Ez törvény. Szeretnék egy-két szót szólni arról, hogy ugyanez a törvény, amely olyan bizonyossággal működik a természeti világban, ugyanúgy érvényesül az ember szellemi és erkölcsi életében is. Van valami, amit erkölcsi és lelki sorvadásnak nevezhetünk. Mi ez? Fokozatos csökkenése és végre teljes elvesztése az ember erkölcsi és vallási képességeinek, annak következtében, hogy nem használja. Engedjék meg, hogy erre még egyszer rámutassak: Fokozatos elromlása, csökkenése és végül elvesztése az ember erkölcsi, lelki és vallási képességeinek annak következtében, hogy nem használja őket. Az elhanyagolás következtében, elsorvadás következtében, a közömbösség következtében.

Az életünk e magasabb rendű oldalának elhanyagolása épp oly végzetes következményekkel jár, mint a vele való visszaélés. A közkeletű felfogás, tudom, más. A közkeletű felfogás az, hogy egy embernek, hogy tönkre menjen, az szükséges, hogy cégéres gonosztevő bűnös életet éljen, hogy át kell adnia magát a kicsapongás legrosszabb formáinak, hogy nagyra kellett, hogy hízalja magában az állati természetet. De remélem, hogy mielőtt elbucsuunk egymástól, mindenkit sikerül meggyőzni és egyetértésre bírni, hogy a mulasztásnak éppoly súlyos következményei vannak az életünkben, mint az elkövetett bűnöknek.

Azt kérdezhetné valaki, mik hát ezek a veszedelmes következményei annak, ha nem neveljük, fegyelmezzük és ápoljuk az életünk magasabbrendű oldalait?

Ha nem neveljük és nem ápoljuk valamely idevágó képességünket, annak első következménye, hogy az megbizhatatlanná válik. Nem egyszer meglátogatják Amerika földjét a hatalmas forgószelek, a tajfunok. Volt egyszer alkalmam megfigyelni egy ilyen forgószelevésznek a következményeit. Nem láttam sok megkapó dolgot addig, amíg síkságon követődik a nyomát. De nagyon megdöbbentő dolgokat láttam, mihelyt egy erdős völgybe jutottunk. Hatalmas fákat gyökereitől kitépett és messzire elhajított, mint a tollat a közönséges szél. Más hatalmas törzsű fákat kettétört, mintha szalmaszálak lennének volna. Mikor megfigyeltem ezeket a derekukban kettétört fákat, észrevettem, hogy a törés ott következett be, ahol felig-meddig korhadt volt a fa. Mikor jött a rettenetes szelevész, könnyen ketté törték ott. Ugyanez az eset minden olyan lelki képességünkkel, amelyet fegyelmezés, ápolás útján nem fejlesztünk. Cserben hagy bennünket épp az erőpróba idején.

Eszembe jut egy ember, aki hosszú időn keresztül elhanyagolta magában a feltétlen őszinteséget és becsületességet s most szinte képielen nyílt és becsületlen lenni bárkivel szemben.

Eszembe jut egy másik ember, aki elhanyagolta a gondolatvilága tisztaságának ápolását még középiskolás korában s megvalósította, hogy az élet derekán, az élet legbensőbb szentélyében is felébrednek a lelke mélyén szunnyadó sötét hatalmak és beszennyezik a lelkét.

Ez eszembe jutja egy másik következményét annak, ha elhanyagoljuk az élet magasabb rendű oldalát: Könnyű zsákmányául esünk a kísértéseinknek.

Nem régiben egy egyetemen megfordulva bizalmas beszélgetéssel kerestem fel egy diák, hogy utmutatást, segítséget nyujtsak neki kísértéseivel szemben. Azt mondtam neki, hogy ha segítséget vár tőlem, akkor őszinte feleletet kell adnia a kérdéseimre és feltételezem, hogy meg is tette. A válaszából meg tudtam, hogy egy rövid egy-két heti idő alatt 7 ízben esett áldozatul egy retentelen, megnevezhetetlen kísértésnek. Amikor kérdéseimre tájékoztatót engem egész élete folyásáról, azt felelt: Elkérülhetetlen volt ez a bukas! Feleleteiből megláttam ugyanis, hogy nem gyakorolta sohasem az erkölcsi izmait. Puhák voltak azok. S mikor jöttek a kísértések, nem volt képes szembeválni azokkal. Elbukott tehát.

Eszembe jut egy másik komoly veszedelmes következmény. Az akaratunk elgyöngyülésével meggyöngyül az egész személyiségünk.

Felkeresett egyszer tanácsot és segítséget kérve szintén egy diák, aki szeretett volna szakítani egy rossz szokásával. Mióta hódol ennek a szokásnak? — kérdeztem tőle. Harom év óta — felelt. Hányszor engedett ennek a kísértésnek az első évben? — kérdeztem. Azt felelte: Egyszer. Hányszor a második esztendőben? — kérdeztem. Kissé elgondolkozott s azt válaszolta: Háromszor. Hogy volt a dolog a harmadik esztendőbe? — kérdeztem. Azt felelte: Nem is tudok számot adni már róla.

Figyeljük meg a szokás hatalmát. Mind szűkebb és feszebb gyűrűben tekeredett köréje, végül rabszolga lett. Engedett. Engedett oly sokszor, míg végül elvesztette ellenálló képességét. (Folytatása köv.)

Körkérdésünk.

VIII.

Nagytiszteletű Uram!

Szeretném lelkemnek a boldog szí. érzéstől való megnyilatkozását szavakban kifejezni, hogy miért járok én templomba? — de vajjon lehet-e a lélek mindjobban jobban megújuló örömet, békét — mit Istentől kapunk — szavakban kifejezni vagy papírra írni? Nem, ezt nem lehet! Csak némi sejtelmet adhatunk azoknak, akik még nem nyerték el az Ur megadód Szentlelkét, kikért imadkozom, hogyha még most azért nem járnak a templomba, mert télen hideg van, hát — az óhajtott — télen mérsékeltlen fűtő, nyáron kelle-

mes, hűvös teremben szokásos biblia órákra vezesse el az Ur őket. Ha valaki csak egyetlenegyszer is érzi, hogy mily jó a kereszt aljában üve Jézus lábainál megpihenni, lehetetlen a tempomot elhagyni, mert a hit hallásból van s az így nyert csodás, fenséges megnyugovó boldog érzést ember kifejezni nem tudja. Ezt érzeni csak lélekben lehet, midőn az Isten szent házában a boldogító közösségbe lépünk s ha a Zsoltáiróval e hála-imát énekeljük: „Oh mily boldog az oly ember életében, akit az Isten bevett kegyelmébe“ . . .

Röviden tehát: a hilem, — életem ez egyedüli erős bástyafalának, — védelmezéséért mintegy annak megtartásáért járok a templomba. Mert hit nélkül lehetetlen élni és e szent védőpaizs nélkül lehetetlen harcolni a mind lépten-nyomon követő ellenség: a Sátán ellen.

Nagytiszteletű uramnak egyik hiva Zsóka D.

IX.

Miért járok a templomba? — körkérdésre szerény válaszom a következő:

Azért mert úgy gondolom, hogy ezzel a hálaival tartozom az én jó mennyei Atyámnak, Istenemnek azért a sok jó áldásért, amiben engemet szegény bűnös és gyarló leányát érdemtelenül ingyen kegyelméből részesít.

Engemet az őszinte hála, szeretet és gyermeki ragaszkodás vezérel a templomba s ha ki-elégületlenül távozom onnan, akkor önmagamban keresem a hibát, hogy nem teljes lélekkel járultam az Isten házába, hogy nem tudtam lelkemet megtisztítani a külső befolyások rossz hatásától.

Isten házába egyedül az Isten tisztelésiért és nem az egyik vagy másik lelki atyának a szóközi teheiségeért járok.

Egy biblikári tag.

X.

Nagytiszteletű Uram!

Lelkem sugallatától indítva érzem magamat hogy arra a kérdésre: „Miért járunk a templomba?“ néhány egyszerű szóval én is válaszoljak.

Azért járunk az Isten házába, hogy ezen a szent helyen leborulva teljes szívvel dicsérjük az Istent és megtanulja minden igaz keresztyén az Ige aranyaszavaival hirdetett evangéliumból a Krisztusi és testvéri szeretetet, mely édes jele kötelességeink hű teljesítésének, Mert csak úgy boldogulhatunk, ha Krisztusi szeretettel teljesítjük kötelességeinket.

Azért járunk a templomba, mert tudjuk azt, hogy ott Krisztus is jelen van, mert ez a szent hely Istennek haza, melynek külsőben mikor belépünk, megrendülést érzünk, lángra gyul az érzésünk és Istenhez ragadjuk teljes szívünk. Az Isten szent házában buzgó ájtatos imáadásban leborulva beszélgetünk a mi igazi, a mi édes Atyáinkkal, jószágos Istenünkkel. Nem a külvilág néma képei, de az Ige világos élő szavának hirdetésével tanít minket, a mi szerető lelkipásztorunk az Isten imáadására, meleg kölcsönös szeretetre, közeledésre az örökkévaló Szépséghez, Jószág és

Igazsághoz. Az Isten szent házában ugyanis ha elmegyünk, felvidul még az arcunk is a lélek megújulásától; és ezt csak e szentegyházban találjuk meg a mi szerető lelkipásztorunk arany-szavai által hirdetett szent igékből.

Kedves testvéreim! Ne a világi életbe sieszelek, hanem az Isten házába, ahol tudjuk, hogy Krisztus is jelen van. Olyan helyre, ahol tudjuk azt, hogy Krisztus nincs jelen, soha ne pazaroljátok időtöket, mert mindig jobb nekünk azt a helyet látogatni, ahol meg találjuk azt a keskeny utat, mely elvezet bennünket a mi szerető édes Atyánkhoz, jóságos Istenünkhöz, ki meg hallgatja a mi kérésünket, ha nem a mi érdemünkért, de az Ő egy szülött fia, a Jézus Krisztus érdeméért. Kedves keresztyén testvéreim!; ha oly helyre indulsz el, hol tudod, hogy Krisztus nincs jelen, ne tedd a lábaidat addig a küszöbön belül, míg azt a kérdést nem idézed magadhoz, *mit tenne Jézus, ha az én helyemben volna?* Azt a választ fogod kapni, hogy az Isten szent házába menj el inkább, és leborulva teljes szivedből kérd a mi édes Atyánkat, hogy adjon neked Hozzá vágyakozó lelket!

Kedves keresztyén testvérem! — ha szivedben csak egy kicsit is él az Istenhez való ragaszkodás, a haza iránti szeretet, testvéri szeretet, akkor nem fogsz a mi kedves kis templomunk helyett inkább szórakozó helyre menni, mikor, az ajtaja nyitva áll és úgy hívogat bennünket, mint a mi szerető édes Atyánk, kitért karokkal: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megterheltektek. én meg vigasztallak titeket”. — Tehát van miért járni a templomba!

Kedves testvéreim! ha mi igaz keresztyének vagyunk, akkor nekünk nem szabad néznünk személyekre. Nem tüntetésből, nem mások kedvéért járunk a templomba, mert Isten az Ő szent egyházában csak a szíveket akarja.

Tehát teljes szívből fakadó imádsággal boruljunk le a mi jóságos Istenünk előtt, ki nekünk szerető, igazi édes Atyánk és kérjük, bocsássa meg úgy a mi, mint ellenségeink bűneit, adja vissza a mi gyönyörű magyar hazánkat.

Szívélyesen üdvözli igaz hive:

Egy bibliaköri tag.

XI.

Nagyliszleteit Uram!

Nem jártam én mindég a templomba. Én is, mint sok testvérem az ugynevezett széles úton jártam. Sok örömet és boldogságot ígért a világ, — én hittem neki. Oh, hogy csalókatott a Sátán s én vakon rohantam utána, míg egyszer csak magamra hagyt és kinevetett. A világ, az élet fájdalom lett az én számomra, vigaszt nem találtam sehol. — Istent régen elfeledtem, már talán nem is mondtam el mindennap az iskolában tanult imát sem. Minek? — így gondoltam, úgy sem bírtam aludni, csak sirni és sirni... Így kétségben esve egyszer csak úgy éreztem, mintha

valaki hívna és kézen fogva vezetne a templomba. Igen oda! Karácsony volt; mennyi szeretet, mennyi melegség sugárzott felém ott a hivek seregében.

Hogy vágytam Istenhez járulni! De hogyan? Nagyon bűnösnek és kicsinynek éreztem magamat arra, hogy Istenhez szóljak. Isten megelőzőt, elküldte az Ő egyszülöttjét, az Ur Jézus Krisztust ezen szavakkal: „A ti nyomoruságtok öröme fordul.”

Igen! Öröme fordult az én életem is. Keztem eljánni most már a bibliakörbe is, hiszen ott is mindég Istenről beszélgetünk. Keztem megérteni azokon a kedves bibliaköri estéken, hogy Jézus, az én megváltóm él! Jézus él. Ezek a legboldogítóbb szavak minden elveszett lélek számára. Azt is megtudtam egy alkalommal, hogy csak úgy lehetek Jézusé, ha a világiakról lemondok és mindent az Ő lábai elé rakok. Nem könnyű volt ez! Én ugyanis szerettem volna egyet megtartani, a lelkem számára dédelgetni. Úgy gondoltam, lesz ott hely még Jézusnak is. Így építettem fel az Ur lakhelyét. De jött a nagyhét. Én is készültem az Ur asztalához járulni. Ott Jézusom előbb megmutatta, azután összetörte a lelkemet. De össze is rakta az én összetört lelkemet. Jézus él! Az Ő szeretete vezet most már a templomba. És bizonyosságot teszek a gyülekezet előtt: Jézus az én Uram, Istenem! Él az Ur és áldott az én kösziklám, azért magasztaltassék az én szabadításomnak Istene. Nagyt. Ur! Ezért járok a templomba és a biblia körbe.

Maradok az Ur Jézus Krisztus által hive:

Kiss Józsefné.

TÁRCA.

IMÁDSÁG.

*Viharzó fergeteggel rug a fény,
Dübörgő kis világok élnek benne, —
Dübörgő kis világok forgó kerekén
Megtörpan az emberi elme.*

*A sóhaj kapja fel őket,
Amint a lélek hurján rezegnek
S amikor a szívünkbe markolnak
Láthatatlan szellemkezek.*

*A pardnyok előtt földre roskadok,
Bennem ébrednek millió harsonák
És bennük látom ülni égi tónusán
A mindenség örök Urát!*

*Harangvirágként cseng a lelkem
A bujdosó tömjénen át:
Csak Őt imádom, csak Őt csodálom
A Földég fényességes Illatát!*

GYÓRY JENŐ.

≡ HIREK ≡

Istentiszteletek sorrendje: Szegeden: F. hó 14-én d. e. 10 órakor gyülekezeti istentisztelet (Illyés Endre hl.), 11 órakor ifjúsági istentisztelet (Durkó G. hl.) d. u. 6 órakor hálaadás (Illyés E. hl.)

F. hó 21-én d. e. 10 órakor gyülekezeti istentisztelet (Bakó L.) 11 órakor ifjúsági istentisztelet (Durkó G. hl.) d. u. 6 órakor hálaadás (Bakó L.)

Szörvényokban: F. hó 14-én d. e. 10 órakor gyülekezeti istentisztelet (Teleki S. sl.) d. u. 4 órakor Algyőn (Durkó G. hl.)

F. hó 21-én d. e. 10 órakor istentisztelet Dorozsmán (Teleki S. sl.) d. u. 3 órakor Deszken (Teleki S. sl.)

Az Orle gyűlései. Az Országos Református Lelkészegyesület augusztus utolsó hetében tartotta konferenciával, vallásos estéllyel és balatoni kirándulással összekötött közgyűlését több mint 200 református lelkész részvételével Pápán. 24-én az ország minden részéből összesereglett egyesületi tagok és vendégek részére istentisztelet volt, melyen Ravasz László dr. dunamelléki püspök prédikált, az Úrvacsorai ágendát pedig Dr. Baltazár Dezső mondta. A minden tekintetben sikerült és maradandó nyomokat hagyó ORLE gyűlésekre még alkalomadtán visszatérünk. Jelenleg leközzöljük lapunk más helyén Dr. Baltazár Dezső elnöki megnyitóját.

A békésbánáti ref. egyházmegye lelkészei f. hó 14-én Battonyán lelkészértekezletre jönnek össze. Ez alkalommal tartandó istentiszteletet Bakó László lelkészünk végzi.

A Wekerle-telepi gyülekezetről, mely alig másfél év óta alakult, közöl az Örökké rövid ismertetést, melynek soraiból álljon itt buzdításul egy kis részlet:

„A 3200 református keresztyén másfél év alatt olyan erőfeszítést tett, amilyen példátlanul áll az utóbbi évtizedek egyháztörténelmében. Van árvaháza s egy merész lendülettel 3 milliárdos tervvel templom és lelkészlakás építéséhez fogott. Ez a két tény annál értékesebb, mert a gyülekezetinek 80 százaléka a X. és XI. áll. fizetési osztályban nyomorog. Van-e még példa valahol arra, hogy a sok koldustarisznya 3 milliárdos vállalkozáshoz merjen fogni? Ez csak Isten műve! A sok szidott, istentelenezett munkásság feleségéstől, gyermekestől egy hét alatt a templom és lelkészlakás fundamentumát kiásta s már ezzel is 25–26 millió kiadástól mentette meg az egyházat. A vasbeton, a lakatosmunkát ingyen vállalták, a kétkézi munkára idegen munkaerőt nem vesz fel, dolgozik maga a lekipásztör is reggeltől-estig, hol ásóval, hol talicskával. Reggel 8 órakor felcsendül a zsoltárének, bibliaolvasás és imádkozás után a szolgálatban nem levők munkához látnak, az önkéntes munkások egyre többen lesznek, délután a gyárakból szabadult

férfiak vállják föl a fáradtakat s aztán 7 óra után ismét felcsendül a zsoltár, minden fül figyelmez a Biblia szavára, minden lélek együtt ad hálát a lekipásztörrel.

Említsük e azt is, hogy az egyház karácsonyra már két ízben vendégelt meg, szegénységéhez képest fejedelmi módon 1400 gyermeket, hogy több gyülekezeti tag kecskét, malacot stb. adott kisorsolásra az építendő templomra? / É fáradna a kéz és elme elsorolni azt a sok ezerféle leleményességet, amellyel ez a 3200 református keresztyén jelét mutatta annak, hogy átérzi Wekerle-telep nagy fontosságát nemzeti és egyházi szempontból.

Református államfők. Érdekesnek tartjuk megállapítani, hogy a jelenlegi államfők közül a református egyház kebelébe tartoznak: 1. Coolidge, az Egyesült Államok elnöke, 2. Macdonald, Anglia miniszterelnöke, 3. Doumergue, a francia köztársaság elnöke, 4. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, 5. Masaryk, a cseh köztársaság elnöke. Annál értékesebb ez a megállapítás, mert a fentiek nem születésük által, hanem a nép közbizalma folytán kerültek egy-egy állam élére. Nehéz idők erős jellemű vezetőket kívánnak. S nem lehet véletlen dolog, hogy épp a reformátusok között találjuk meg azokat, akikre rá merik bízni az ország vezetését.

A Bethlen-naptár az 1925. évre rendkívül érdekes és gazdag tartalommal, sok szép képpel már szeptemberben megjelenik. Első cikke Jótáinak van szentelve, születése századik évfordulójára Zsigmond Ferencről, arcképpel. Elbeszélések közöl Bartók Józseftől, Lőrinczy Györgytől, Muraközy Gyulától, Hegyaljai Kiss Gézától, V. Sipos Idától, Kesztölysné Balogh Margittól, verseket Vargha Gyulától, Szabolcska Mihálytól, Kozma Andortól, Szabó Endrétől, Gyökössy Endrétől, V. Sipos Idától, Balázs Győzőtől. Közli Vargha Gyula, Lőrinczy György, Szabó Endre, Brocskó Lajos életrajzát és arcképét; továbbá az Árpád-kori ócsai templom ismertetését öt képpel, a miskolci avasi templom ismertetését Révész Kálmántól 2 képpel, a sárospataki vártemplom leírását (képpel) Harsányi Istvántól; a balatonendréd csipkét négy szép képpel ismerteti Kábel Endre, érdekes részletet közöl Baltazár Dezső amerikai utazásából, Imre Sándortól a közisztettségéről közöl megszívlelni való szép cikket, Pálóczi Horváth Zoltán a sárospataki régi diákéletet ismerteti, Záborszky János a hollandok budapesti látogatásáról ír 2 képpel. Gyermek-kert cím alatt szép gyermekmesék és versek, szép képekkel, végül gazdasági és egyéb hasznos tudnivalók egészítik ki a naptár gazdag tartalmát. — Lelkesi hivatalunk gondoskodott arról, hogy hűveink részére megfelelő példány megjelenése után mindjárt rendelkezésre álljon. Ára előreláthatólag 12–14000 korona lesz.

Az Egyházi Híradó telefonszáma 11-61.

CSALÁDI KÖR.

A meg nem hallgatott imádság.

Hetedik hét. I.

Az a panasz, hogy imádságaink sokszor nem nyernek meghallgatást, nem új dolog. Figyeld meg azt a mély fájdalomból fakadó kiáltást, melyet Habakuk könyve kezdődik:

„A teher, melyet Habakuk próféta látott. Meddig kiáltok még, oh Uram, és nem hallgatsz meg! ? Kiáltozom hozzád az erőszak miatt és nem szabadítasz meg! Miért láttatsz velem hamiságot és szemléltetsz nyomorgatást? Pusztítás és erőszak van előttem; per keletkezik és versengés támad! Azért inog a törvény és nem érvényesül az igaz ítélet; mert gonosz hálózta be az igazat, azért származik hamis ítélet! ... Tisztábbak szemeid, hogysem nézhetnéd a gonoszt és a nyomorgatást nem szemléltethet: miért szemléled hát a hűszegőket, és hallgatsz, mikor a gonosz elnyeli a nála nál igazabbat? ”

... figyeljük meg, hogy milyen észszerűtlen volna, ha az ilyen tapasztalatban okot látnánk arra, hogy elhagyjuk az imádságot. Először is meg nem hallgatott kéréseink már azért sem vehetnek minden imádkozás elhagyására, mert a legmagasabbrendű imádkozás tekintélyesebb része egyáltalán nem kérés. Még a sokistenhívő pogányok is meg látták olykor-olykor ezt az igazságot; például egy régi könyvben — De mysteriis Aegyptorum — ezeket olvassuk: „Az imádság nem arra való, hogy rávegyük az isteneket, hogy változassák meg a dolgok folyását; az imádság maga az istenek ajándéka, mely által velük való társalkodást engednek nekünk; az élő istenek áldása gyermekeik számára“. S ha a keresztényen tapasztalás világába lépünk, ott minduntalan az imádság ugyanezen oldalának hangsúlyozásával és felmagasztalásával találkozunk. Tennyson, amikor le akarta írni, hogy az ő élete számára milyen jelentősége van az imádságnak ezt mondotta: „Az imádság olyasmí, mintha megnyitnánk egy zsilipet a nagy óceán és a mi kicsiny csatornánk között, amikor a tenger odagyülemlik és teljes áradatával beözönlik“. Gondold meg, mennyire kívül esik az imádságnak ez az egész területe azoknak a családásoknak a körén, melyek kéréseinket követik, amikor külső viszonyok változásáért imádkoztunk.

Atyám, hálát adok irgalmasságodért, mely minden reggel megújul. Az álomnak ajándékodért, egészségemért és erőmért a kildtosokért, miket ez újabb nap is feltár előttem a munkának és szolgáltnak új alkalmával; mindezekért és még sokkal többért is hálát adok Néked. Mielőtt az embereknek szemébe tekintek, előbb feltekintek Redd, aki orcámnak egészsége és Istenem vagy. Nem a Te vezetésed nélkül indulok néki a nap feladatainak és kötelességeinek. Erősíts meg úgy,

hogy minden dolgomban hűséges legyek; a kísértésben bátor, a szenvedésben türelmes, a csalódásban is telve Te irántad való reménységgel... Add meg nekem ezt a Te jósdagdból. Amen. — M' Comb Sámuel.

ARANYKÖNYVÜNK.

Juliusban, augusztusban befolyt adományok:

Harang alapra: Hatházy I. 25000. Piskovics Jánosné 10000. Udvary Jánosné 10000. Összesen: 4.040.120 K.

Orgona alapra: Beke Gyula 3500. 16th Ferenc 3500. Erdey Gusztáv 20000. Összesen: 1.404.800 K.

Kerítés alapra: G. Nagy Lenke 10000. Ungváry Károly 30000. Kapas Anna 5000. Huszár Miklós 25000. K. L. 10.0. Piskovicsné 10000. Török Zs. 5000. Szűcs Lajos 10000. id. Lengyel Ferenc 6000. Neudert Aurélné 13800. Hábel Jolán 12000. Özv. Szabó Károlyné 20000. Supola János 25000. György Endre Bpest. 10000. Nyíry Lajos 1500. Baranyi Gyula 5000. Zimonyi Isván 4000. ifj. L. F. 21000. Özv. Rajki Antálné 10000. Józsa Károly 10000. Szűcs József 10000. G. Nagy Lenke 10000. Kiss Sándorné 9400. Csizsár Géza 18000. Kecskeméthy S. 35000. Tóth F. 2000. Tóbiás Teréz 9000. Soltz Mihály 84100. Glöckner József 10000. Özv. Márton Györgyné 11000. Bányai J. 2000. Steinwalterné 16000. Kristó A. 2000. Hoffmann Ignác 10000. Szentesi Ferenc 5000. Jakabffy Dezső 10000. Huszár Mihály 20000. Gyuritsa Sándorné 200000. Összesen: 1.448.100 K.

Világításra: Tékes Károlyné 6100. Piskovicsné 5000. Szabóné B. Mária 3000. Szűcs Lajos 1000. Glöckner József 10000. Korponay Géza 5000. Összesen: 86.900 K.

Közzétérőkre: Varga S. 3000. Dura Erzsébet 10000. Szabó Erzsébet 3000. Juhász I. 2000. Soós Lajos 12500. Összesen 376200 K.

Szegényeknek: B. J. 2000. Fazekas Sándor 10000. Takács János 3000. Nagy Mihályné 25000. Kecskeméthy Sándor 100000. Széll Andor 10000. Görbe Imréné 2000. Hoffmann Ignác 12500. N. N. 2500. N. N. 500. Összesen: 1.303275 K.

Temetőrendezésre: Hoffmann Ignác 15000. Özv. Török Jánosné 10000. Összesen: 160.000 K.

„A jókedvű adakozót szereti az Isten“!

Árva urileány megosztaná lakását

oly magános u. inövel,
ki vele közös háztartásba öhajtna élni.

RIEGER OTTÓ

ORGONAGYÁRA

Budapest, X., Szigligeti-utca 29.
(Rákospalota).

Uj orgonák, valamint homlokzatsípek szállítását és orgonajavításokat mérsékelt árban, szakszertű és művészi kivitelben elvállal.

Felelős kiadó a szegedi ref. egyházközség nevében: Bakó László lelkész.

Nyomatott Szegedi Hirlapkiadó- és Nyomdavállalatnál

Felelős nyomdavezető Sajgó József